

VYSNĚNÝ CÍL: OTORTEN - MÍSTO, KAM NECHODĚ

V Sovětském svazu v nejsevernějším cípu Sverdlovské oblasti u tzv. Mrtvé hory (Холатчахль) došlo v noci z 1. na 2. února 1959 k doposud neobjasněné tragické události. Za záhadných okolností zde zahynulo devět mladých lidí, většinou spolužáků z Uralského polytechnického institutu, kteří se vydali na zimní turistickou výpravu do odlehlých hor.

Skupinu vedl zkušený horský vůdce a sportovec Igor Alexejevič Djatlov. S přáteli z turistického lyžařského klubu, kteří měli rovněž bohaté zkušenosti z pobytů v přírodě, se chtěl vydat do zatím neprozkoumané divočiny, projet desítky kilometrů na lyžích, přespávat v opuštěných trestaneckých chatách i na sněhu a nakonec vystoupat na uralskou horu Otorten (Отортен) – v překladu „Místo, kam nechod“.

Všichni byli mladí (20 až 38 let), plní sil a nadšení. K „zakázanému“ vrcholu už ale nikdy nedošli. V průsmyku u Mrtvé hory, kde účastníci výpravy 1. února 1959 večer rozbili svůj tábor (pravděpodobně neplánovaně, protože se zhoršilo počasí), došlo k doposud neobjasněné tragédii...

Ural je 2500 kilometrů dlouhé pohoří táhnoucí se v takřka pravidelné linii od severu k jihu v centrálním Rusku. Je pomyslnou hranicí mezi Evropou a Asií. Patří mezi nejstarší pohoří na Zemi – zformoval se již v karbonu. Nemá příliš vysoké vrcholy, nejvyšší horou je Narodnaja (Народная, 1895 metrů), pro Ural jsou typické spíše rozlehlé náhorní plošiny.

Pohoří je mimořádně bohaté na nerostné suroviny a vzácné kovy: zlato, platinu či nikl. Nachází se zde i naleziště diamantů, smaragdů, ametystů, jaspisů, malachitů a podobně.

V lesích žijí medvědi, losi, vlci, rysy, soboli.

Otorten (Отортен) je hora ležící v oblasti Severního Uralu v nejsevernějším cípu Sverdlovské oblasti na hranici s Komijskou republikou.

Podle měření z roku 1950 byla její výška 1182 metrů, později kartografové zpřesnili výšku na 1234 metrů. Otorten je nejvyšším vrcholem horského pásu Pojasovyj Kameň (Поясовый Камень), na jehož hřebenu se místní domorodci bojí chodit. Severouralští Mansijové považují zdejší náhorní plošiny a vrcholy hor za sídla bohů a místa, kde se prý dějí nebezpečné a nepochopitelné zázraky.

Pod jihovýchodním strmým svahem Otortenu se nachází jezero, ze kterého vytéká řeka Lozva (Лозьва). Podle mansijské legendy se na hladině tohoto jezera zachránila poslední husa po potopě světa. Mansijové proto horu nazývají nejenom „Místo, kam nechod“, ale i „Husí hnízdo“.

V okolí Otortenu sbíral v 19. a na začátku 20. století minerály významný ruský geolog, matematik, a především expert zabývající se krystaly, akademik Jevgraf Stěpanovič Fjodorov (Евграф Степанович Фёдоров).

Mrtvá hora (Холатчахль, Холат-Сяхыл) je 1096,7 metru vysoký severouralský vrchol na hřebenu horského pásu táhnoucího se přibližně od severu k jihu (s nejvyšší horou Otorten na severu). Horu takto pojmenovali mansijští lovci, protože v jejím okolí nežila žádná lovná zvěř (po tragédii Djatlovovy výpravy začali mnozí publicisté překládat název vrcholu i jako Hora mrtvých).

Holý a kamenitý vrchol je zajímavý tím, že se v jeho okolí nachází řada zvětralých kamenných špicí. Mrtvá hora a hřebeny okolo jsou podle Mansijů posvátné, domorodci se sem bojí chodit, a zejména pro ženy platí zákaz vstupu na místní odlehlé náhorní plošiny.

ČLENOVÉ VÝPRAVY

Skupinu tvořilo pět studentů Uralského polytechnického institutu (UPI) ve Sverdlovsku, tři čerstvě diplomovaní inženýři a jeden lyžařský instruktor. Desátý člen výpravy se ze skupiny v průběhu cesty odpojil a vrátil se zpět.

Igor Alexejevič Djatlov

(Игорь Алексеевич Дятлов)

23 let (narozen 13. ledna 1936)

Energický vůdce a hlavní organizátor expedice. Přemýšlivý a aktivní student 5. ročníku Fakulty radiotechniky UPI. Už ve 2. ročníku školy sám navrhl a zkonstruoval rádio, které vzal s sebou na jednu z předchozích turistických výprav. Vynalezl i originální závěsná cestovní kamna určená k vytápění stanu. S turistikou a pohybem v zimní divočině měl dlouholeté zkušenosti. Výpravu do oblasti Severního Uralu organizoval společně se Zinajdou Kolmogorovou, do které byl údajně zamilovaný (zřejmě šlo ale jen o platonický vztah). V kapse Igorovy bundy vyšetřovatelé našli právě Zinajdinu fotografii.

Zinajda Alexejevna Kolmogorová

(Зинаида Алексеевна Колмогорова)

22 let (narozena 12. ledna 1937)

Společenská, vstřícná, mimořádně oblíbená v kolektivu. Studentka 5. ročníku Fakulty radiotechniky UPI a jedna z hlavních organizátorek akcí sportovního klubu UPI. Zúčastnila se několika výprav na Ural a Altaj. Při jedné z předchozích expedic byla uštknuta

zmijí, ale prakticky nedala najevo bolest, aby neznepříjemnila putování ostatním. S Igorem Djatlovem měla velmi blízký kamarádský vztah, který ale údajně nikdy nepřerostl v lásku. Byla obletována muži.

Ljudmila Alexandrovna Dubininová

(Людмила Александровна Дубинина)

20 let (narozena 12. května 1938)

Romantička, ale prý i tvrdohlavá a urážlivá dívka s prořízlou pusou. Studentka 4. ročníku Inženýrsko-ekonomické fakulty UPI. Atletka, vášnivá turistka, aktivní fotografka a zpěvačka. V roce 1957 ji na výpravě kolega omylem postřelil při čištění pušky. Bolest údajně snášela statečně, aby neobtěžovala ostatní.

Alexandr Sergejevič Kolevátov

(Александр Сергеевич Колеватов)

24 let (narozen 16. listopadu 1934)

Pilný, metodický, pedantský, vážný. Vůdčí typ. Původně žil ve Sverdlovsku, stal se absolventem Sverdlovské báňské univerzity (Свердловский горно-металлургический техникум) – se specializací na metalurgii těžkých neželezných kovů. V roce 1953 se přestěhoval se do Moskvy, kde pracoval jako vedoucí laboratoře na tajných projektech ve Strojírenském institutu, označovaném číslem 3394. Podílel se i na vývoji ve Výzkumném ústavu anorganických materiálů se zaměřením na jaderný průmysl. V roce 1956 se překvapivě přestěhoval z Moskvy zpět do Sverdlovsku a začal studovat na UPI. V roce 1959 byl studentem 4. ročníku Fakulty fyziky a technologie UPI. Byl expertem na nerosty a drahé kovy. Rád kouřil starožitné dýmky.

Rustem Vladimirovič Slobodin

(Рустем Владимирович Слободин)

23 let (narozen 11. ledna 1936)

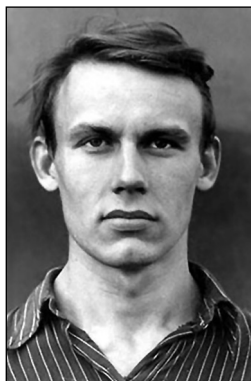
Slušný, nenápadný mladík. Absolvent strojní fakulty v Čeljabinsku (1958). Jeho otec byl profesorem na jedné ze sverdlovských univerzit. Sportovec – atlet, vytrvalostní běžec, milovník náročných turistických výprav, hráč na mandolínu. Byl etnický Rus, ale měl tatarské jméno.

Georgij Alexejevič Krivoniščenko

(Георгий Алексеевич Кривонищенко)

23 let (narozen 7. února 1935)

Vtipálek, smíšek, „dvorní šašek“, skvělý hráč na mandolínu. Absolvent stavební fakulty v Čeljabinsku, kde vystudoval konstrukci a hydrauliku (1957). V roce 1957 se v Čeljabinsku podílel na likvidaci škod po jaderné havárii. Přítel Igora Djatlova, se kterým se v minulosti zúčastnil prakticky všech větších výprav.

Jurij Nikolajevič Dorošenko

(Юрий Николаевич Дорошенко)

21 let (narozen 29. ledna 1938)

Impulzivní osobnost. Student 4. ročníku Fakulty manipulačních strojů UPI ve Sverdlovsku. Nějakou dobu chodil se Zinajdou Kolmogorovou, a byl i představen jejím rodičům. Pak se rozešli, nicméně prý i nadále zůstali přáteli. S Igorem Djatlovem, který nově usiloval o Zinajdinu přízeň, měl údajně kamarádský vztah.

Nikolaj Vladimirovič Thibeaux-Brignolles

(Николай Владимирович Тибо-Бриньоль)

23 let (narozen 5. června 1935)

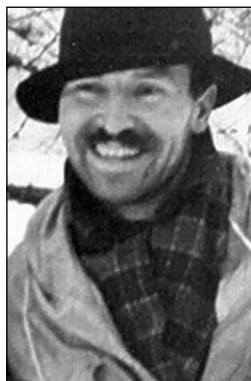
Otevřený, empatický, kamarádský, energický, vtipný, pečlivý. Sovětský mladík s francouzskými předky. Jeho otec byl nadšený francouzský komunista, který odcestoval do Sovětského svazu, kde byl ale popraven při stalinských čistkách. Nikolaj Thibeaux-Brignolles se narodil v koncentračním táboře pro politické vězně. Na rozdíl od ostatních žil ve skromných finančních poměrech. Absolvent Stavební fakulty UPI (1958). Často pomáhal přátelům s různými problémy.

Alexandr Alexandrovič Zolotarjov

(Александр Александрович Золотарёв)

38 let (narozen 2. února 1921)

Nejtajuplnější osoba, nejstarší ze všech. Muž, který se ke skupině připojil jako lyžařský instruktor na poslední chvíli a nikdo z členů výpravy ho pořádně neznal. Rodák z kavkazské Kubáně, odbojný kozácké oblasti. Druhou světovou válku prožil jako elitní voják (byl prý členem speciální jednotky a expertem na přežití – měl přežít i tam, kde 97 % ostatních zemřelo). Získal celkem čtyři vojenská ocenění (i když to někteří novodobí badatelé zpochybňují). Po válce vstoupil do Komunistické strany Sovětského svazu. V roce 1945 začal studovat v Moskvě, od roku 1946 na Leningradské vojenské univerzitě, později přešel do prestižního Institutu tělesné výchovy v Minsku (absolvent 1951). Rád se toulal, miloval luxus (rád se například oblékal jako lázeňský švihák) a ženy mu údajně padaly k nohám. Na těle měl

několik zvláštních tetování. Na výpravu do pustých oblastí Severního Uralu si vzal s sebou velký majetek: státní dluhopisy v přepočtu za 12 sovětských průměrných platů.

Jurij Jefimovič Judin

(Юрий Ефимович Юдин)

21 let (narozen 19. července 1937)

Z výpravy se oddělil kvůli chronickým revmatickým potížím. Student 4. ročníku Fakulty strojů a ekonomiky UPI. Jako jediný masakr přežil. Aktivně se podílel na vyšetřování případu a identifikaci věcí zmizelých. Zemřel 27. dubna 2013.

Uralská státní technická univerzita – UPI (Уральский государственный технический университет), do roku 1992 Uralský polytechnický institut, je vysoká škola v Jekatěrinburgu (dříve Sverdlovsk), do které chodí 39 100 studentů (2016), které vyučuje 2171 pedagogických pracovníků – profesorů a docentů (2016). V současnosti má 18 fakult

MARTIN LAVAY

Univerzita byla založena v roce 1920 a od doby svého vzniku připravuje k výkonu zaměstnání kvalifikované techniky, geology, chemiky, metalurgy, energetiky, stavbaře, lesníky, lékaře, pedagogy, vojenské experty a další profesionály.

V roce 1967 univerzita obdržela Řád rudého praporu práce, v roce 1981 Řád rudého praporu Mongolské lidové republiky.